

Op de voordracht van het bestuur in de brief van 6 oktober is op 31 oktober toegestaan de driejarige pacht van domeinen langs de kust, die regenten als gunst bezitten, per 1 januari 1767 tot eind december 1769 op dezelfde voorwaarden en prijzen te verlengen en de pacht van de overige domeinen, zoals in 1763, bij veiling aan de hoogst biedende te gunnen. Daaronder valt ook het recht op de uitvoer van suiker, die dit jaar f 10.800,- heeft opgebracht, maar wel zal verminderen daar op 25 november de invoer van suiker uit Java's Oostkust en Cheribon te Batavia op straffe is verboden. Dit wordt nader in het stuk over Batavia behandeld. [fol. 1256] Gouverneur Johannes Vos rapporteerde in zijn aparte brief van 3 september 1766 dat de vestingwerken en gebouwen in de kantoren die hij dit jaar heeft bezocht, in vrij goede staat zijn. Slechts het hospitaal te Surabaya moet grondig hersteld of geheel herbouwd worden. Daar het rapport van de ingenieur, die uit Semarang daarheen is gestuurd, nog niet is ontvangen, werd hierover nog geen besluit genomen. Wel is in de brief van 6 oktober toestemming gegeven om te Semarang een nieuwe kerk te bouwen en een huis voor de predikant te kopen, mits niet op kosten van de Compagnie en tegen betaling van de inkoopsprijs voor de houtwerken en materialen. Ter versterking van de militie in de garnizoenen zijn in juli 4 sergeanten, 6 korporaa's en 90 soldaten naar Semarang gezonden. Dit is volgens de brief van 3 september uit Semarang onvoldoende voor de noodzakelijke versterking. [fol. 1257] Het is zeker onvoldoende om degenen die repatriëring is voorgespiegeld daar ze hun tijd hebben uitgediend, te vervangen. Per eind september is er nog een tekort van 235 militairen op het voorgeschreven aantal, van wie alleen te Surabaya en Pasuruan al 197. In verband met de dreiging van de Engelsen zouden de garnizoenen voltallig behoren te zijn.)

Dog zeker zijnde dat de noodzakelijkheid voor de onmogelijkheid moet wijken, zijn wij tans ook niet in staat een enkel man derwaarts af te zenden, zoo uit hoofde van ons zwak garnizoen en de menigte der daarvan nog ziek zijnde, als dat de onlangs uit Nederland aangekomene militairen zelfs niet voldoende zijn om Amboina en Banda tot conservatie van 's Compagnies hartader, wij menen den specerijhandel, het zozeer benodigde volk te bezorgen. Wij spreken nog niet van Ternaten en Makasser, voor welke beide gouvernementen men, zowel als voor Timor en andere plaatsen, meer nog op ontzet uit Europa wagten.

Fol. 1257r-1258r.

([fol. 1258] Wat de instellingen betreft wordt voor de gunstige situatie bij de burgercolleges en de armenmiddelen verwezen naar de resoluties te Semarang van 20 maart en de brief van 10 september. Het is gebleken dat het proveniershuis te Semarang niet alleen zijn schulden aan de Compagnie heeft afgelost, maar ook zijn overige schulden heeft voldaan en zelfs een voordelig saldo van f 5420 had. Op 30 september werd besloten dat het niet meer de helft van het stoel- en bankgeld van de Hollandse kerk hoeft af te dragen, maar deze in zijn geheel mag behouden. Onder de dienaren is opperkoopman Hermanus Munnik tot gouverneur van Ternate benoemd [fol. 1259] en als hoofdadministrateur vervangen door koopman Matthijs Frederik Hemsing onder bevordering tot opperkoopman. Personalia. Koopman Jacob Spiegel is op zijn verzoek toegestaan naar Batavia te komen om te repatriëren. Personalia. De resident te Sumenep de koopman Benjamin van Doorn is overleden. Personalia [fol. 1260] Voor deze mutaties op Java's Oostkust wordt verwezen naar de daarheen verzonden brieven van 1 september, 8, 19 en 30 december 1766. Nadat dit gouvernement tot zover was beschreven, werd de aparte brief van gouverneur Johannes Vos van 23 december ontvangen, met daarbij een rapport van de speciaal naar Bali en Balemangan gezonden dienaar, waarin wordt beschreven wat de Engelsen in het laatste landschap van plan zijn. De Balemanganers zijn niet te vertrouwen en moeten onderworpen worden. De daar wonende Chinezen zijn zeer op de hand van de voornaamste ingezetenen, de Britten. In de geheime resolutie van 30 december en in de vandaag te verzenden brief is niet alleen goedgekeurd dat de 2000 Madurezen daarheen worden overgebracht, maar ook de voorstellen van gouverneur Vos. Bovendien zijn er instructies gegeven hoe in Balemangan te handelen en hoe de Engelsen en Chinezen daar tegemoet te treden. Tenslotte zijn er bevelen